

13.6.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
Valiokuntaneuvos Mika Boedeker
LiV@eduskunta.fi

Asiantuntijalausuntopyyntö U 59/2021

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä, sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta

LUT-yliopisto kiittää asiantuntijalausuntopyynnöstä ja toteaa lausunnossaan seuraavasti.

Liiallinen ohjaus

Esityksessä todetaan ” *Kaskadiperiaatteella tarkoitetaan materiaalien resurssitehokasta käyttöä siten, että metsäbiomassaa käytetään ensi sijassa tuotteisiin ja materiaaleihin energiakäytön sijasta.* ” LUT-yliopisto huomauttaa, että osa NGOsta tulkitsee määräystä järjestelmällisesti niin että kustannuksista tai mahdollisuuksista huolimatta on puu aina myytävä materiaalikäyttöön, vaikka siitä saatava korvaus on alhaisempi kuin energiakäytöstä. Esityksessä todetaan ” *Kaskadiperiaatteella tarkoitetaan materiaalien resurssitehokasta käyttöä siten, että metsäbiomassaa käytetään ensi sijassa tuotteisiin ja materiaaleihin energiakäytön sijasta.* ” Suomessa jalostetaan mäntyöljyä. On jopa menty niin pitkälle, että Suomessa mäntyöljyn poltto on kielletty. Ei ole yksikäsitteistä mikä mäntyöljyn käyttötapa olisi kaskadi-käytön periaatteiden mukaan ensisijainen. Huolena on, että uusiutuvan kotimaisen liikenne-polttoaineen tuotanto loppuisi, jos kaskadikäyttöön vedoten sen raaka-aine siirrettäisiin toiselle, maksukyvyttömälle sektorille. Raaka-aineiden käytössä markkinatalouden tulee olla määräävä. Raaka-aineiden tuottajilta ei saa raaka-ainetta hankkia alihintaan kaskadikäytön perusteella. Kaskadikäytön pitää ja kannattaa olla tukijärjestelmiä ohjaava periaate, jolla tarkastellaan raaka-aineiden tarkoituksen mukaista käyttötapaa. Se ei kuitenkaan saa määrätä markkinahinnan vastaisesti mihin raaka-aine on käytettävä. Kaskadikäytön ohjausta voidaan ja pitäisi toteuttaa tuilla ja verotuksella ei sitovin määräyksin.

RFNBO-polttoaineet

Esitetään ” *Lisäksi tietyille polttoaineille asetettaisiin artiklassa edelleen vähimmäisosuusvelvoitteita. Kehittyneille biopolttoaineille ja biokaasulle, jotka on tuotettu liitteen IX A-osan raaka-aineista, asetettaisiin erillinen vähimmäisosuusvelvoite siten, että edellä mainittujen polttoaineiden osuus energian loppukulutuksesta liikennealalla olisi oltava vähintään 0,5 prosenttia (1 prosentin sijaan) vuonna 2025 ja vähintään 2,2 prosenttia (3,5 prosentin si-*

jaan) vuonna 2030. Edellä kuvattujen kehittyneiden biopolttoaineiden ja biokaasun niin sanottu tuplalaskenta poistuisi. Lisäksi komissio ehdottaa asetettavaksi liikennealalla käytettyille RFNBO-polttoaineille uuden 2,6 prosentin vähimmäisosuusvelvoitteen vuodelle 2030. Kehittyneiden polttoaineiden ja liikenteen uusiutuvan sähkön painokertoimet poistetaan. Ainoastaan meri- ja lentoliikenteeseen toimitetut kehittyneet polttoaineet ja RFNBO-polttoaineet otettaisiin huomioon kertoimella 1,2. LUT-yliopisto huomauttaa, että EU suunnittelee polttomoottoriautokieltoa. Olisikin pikemmin selvennettävä miten toisaalta uusiutuvien ja sähköisten polttoaineiden jakeluvelvoitteen lisäys ja toisaalta polttomoottoriautojen kielto oikein tarkoittavat valtion toimenpiteiden osalta.

LUT-yliopisto on eri kehityshankkeissa havainnut, että taloudellinen RFNBO-polttoaineiden tuotanto vaatii markkinasähkön ja yleisemmin verkkosähkön käyttöä sekä isoa vuotuista käyttötuntimäärää. Tällöisiä hankkeita on Suomeen tulossa runsaasti. On huomattava, että Suomessa ja Pohjoismailla verkkosähkö on jo nyt käytännössä vähähiilistä (<100gCO₂/kWh). LUT-yliopisto toteaa, että ei ole tieteellisiä perusteita rajoittaa vähähiilisen verkkosähkön käyttöä vedyn tuotantoon. Tarvittaessa verkkosähkön vähähiilisyyden voi aina vahvistaa sertifikaateilla tai vastaavalla auditoimalla. Ainoa syy nykyisiin kirjauksiin on rajoittaa vedyn tuotanto ainoastaan tuulisähköjen leikkaukseen, jolloin sen kannattavuus katoaa. Edelleen voidaan vuositasen sähkö hankkia sertifikaateilla ja täten myös edistää uusiutuvia energiamuotoja, jos tarvitaan.

Lausunnon ovat laatineet LUT-yliopiston asiantuntijat professori Esa Vakkilainen ja dekaani, professori Olli Pyrhönen.

Juhani-Matti Saksa
rehtori